Olimpiada Malucha

Organizatorzy:

Wydział Edukacji

Urzędu Miasta

w Koszalinie

Centrum Edukacji

Nauczycieli

w Koszalinie

Szkoła Podstawowa

nr 3 w Koszalinie

Imię i nazwisko ……

Szkoła ……..

Witaj,

przeczytaj dokładnie polecenia. Na rozwiązanie 19 zadań masz 60 minut.

Powodzenia!

Koszalin, maj 2018r.

Muszka w bursztynie

- Nigdzie nie ma takich ładnych kamyków jak nad morzem - powiedziała Hania, rozkładając na kocu swoje skarby.

Były tam białe, różowe, szare, czerwone, czarne i łaciate, a wszystkie okrągłe, równiutko obtoczone. Bo fale morskie przerzucają kamyki z miejsca na miejsce, ocierają jedne o drugie, aż zrobią się gładkie, bez ostrych krawędzi.

- A ja mam inny, nie taki jak twoje, i leciutki - odezwał się Leszek, patrząc na rozłożone kamyki.

- Pokaż, jaki? - spytała Hania.

Leszek otworzył zaciśniętą piąstkę. Jego kamyk był kanciasty, chropowaty, z jednej strony jakby odłamany. I właśnie w tym miejscu był najładniejszy, bo i kolor miał ciemnopomarańczowy, i połysk, i taki był jakiś przezroczysty. Hania przyjrzała mu się uważnie.

- Zobacz! Tam coś jest w środku! - zawołała – Chyba jakaś malutka muszka… Chodź, pokażemy mamusi!

- To bursztyn i jaki ładny - powiedziała mama - zaraz się przekonamy, czy się nie mylę.

Urwała kilka drobniutkich skrawków papieru i dotknęła ich potartym mocno o wełniany kostium bursztynem. Papierki przyczepiły się do bursztynu.

- Ja też tak zrobię…

Leszek potarł jeden z kamyków i przyłożył do papieru.

- Nie łapie… - zmartwił się.

- Bo kamień nie przyciąga papierków, tylko bursztyn - tłumaczyła matka.

- A bursztyn to nie kamień?

- Nie. Bursztyn to żywica, stwardniała żywica.

Dzieci zdziwiły się.

- Żywica? Taka jak na sośnie i na świerku?

- A skąd ona się wzięła w morzu?

- I skąd w tym bursztynie znalazła się muszka?

- Muszka? - zainteresowała się mama.- Ależ tak, widzę ją… jaka szkoda, że ta muszka nie może nam opowiedzieć, co się tu działo przed wielu, wielu tysiącami lat…

- A skąd ona mogła to wiedzieć ?- zdziwiła się Hania.

- Bo ona żyła przed tysiącami lat, kiedy nie było jeszcze ludzi na ziemi i kiedy nie było tu jeszcze morza…

- A co było? – zapytał Leszek.

- Były wielkie lasy, w których rosły przeróżne drzewa. Rosły też i sosny, dużo sosen… Między drzewami uwijały się większe i mniejsze owady, a wśród nich i nasza mała muszka…

- Ta sama, co w tym bursztynie?

- Ta sama. Dostrzegła błyszczącą kroplę na sosnowej korze i pomknęła ku niej.

Może to odrobina porannej rosy? Może słodki sok, który tak chętnie spijała z innych roślin?

Zanurzyła trąbkę w złotej, błyszczącej kropli, musnęła ją przednimi łapkami…

- Co to? Coś trzyma i nie chce puścić… Zatrzepotała skrzydełkami…

Teraz już i skrzydełka przylgnęły do niebezpiecznej kropli. Jeszcze troszkę, a muszka utonie w lepkiej, złotej żywicy, która wypłynęła ze zranionej sosnowej gałęzi. Ostrzeżone przygodą swej towarzyszki, inne muszki odleciały. Została tylko ta jedna, ale została na zawsze…

- A co się potem stało?

- Potem?... Cóż , potem może ta kropla żywicy z muszką zatopioną w środku spadła na ziemię. Może całą sosnę obaliła wichura. Nie wiemy. Wiemy tylko, że później, po wielu latach, dawny las zalało morze, że z tych dawnych sosen zostały tylko bryłki stwardniałej na kamień żywicy, a w jednej z tych bryłek nasza mała muszka. Jej towarzyszki zginęły bez śladu… Ona przetrwała tysiące lat.

- Czy ta żywica to bursztyn? – zapytał Leszek.

- Tak. Po każdej burzy morze wyrzuca na brzeg duże i małe kawałki bursztynu. Jedne są jasne, żółtawe, inne koloru miodu albo jeszcze ciemniejsze. I często możemy w nich zobaczyć zatopione muszki, pajączki, albo kawałki mchu czy gałązki sprzed wielu tysięcy lat *Hanna Zdzitowiecka*

https://pl.wikipedia.org/wiki/Wikipedia

Nazwa „bursztyn" pochodzi od niemieckiego bernstein (kamień, który się pali). Znany był od dawna pod różnymi nazwami. Słowiańska nazwa jantar została przejęta od Litwinów, a ta od fenickiej nazwy jainitar – żywica morska. Pamiętajmy, że prawdziwy bursztyn pali się, wydzielając żywiczną woń. Właśnie w ten sposób można odróżnić autentyczny kamień od sztucznego koralika.

Bursztyn bałtycki jest znajdowany na terenie Litwy, Łotwy, Estonii, Polski i Rosji. Czasami, w wyniku wymycia bursztynu z wybrzeży Bałtyku, można go znaleźć także na brzegach Danii, Norwegii i Anglii oraz, po przetransportowaniu przez lodowce, na terenach Ukrainy.

Ze względu na swoje właściwości, piękno, tajemniczość, bursztyn znajduje ogromne zainteresowanie wśród jubilerów i kolekcjonerów. Jubilerskie wyroby z bursztynu zawsze były wysoko cenione i pożądane na całym świecie.

Znane też są od dawna lecznicze właściwości bursztynu. Starożytni twierdzili, że w bursztynie zaklęte są niezwykłe moce, które odpędzają od jego właściciela wszelkie złe energie, a z ciała wyciągną nie tylko choroby, ale i ich zwiastuny. Już wtedy używano bursztynu do zdejmowania uroków, klątw, a także do oczyszczania pomieszczeń z negatywnej energii, zwłaszcza po infekcjach i epidemiach.

Jako materiał paleontologiczny zawierający doskonale zachowane organizmy – owady, pajęczaki, wije, drobne płazy, szczątki roślin, ziarenka piasku - jest nieocenionym źródłem wiedzy.

Na podstawie przeczytanych tekstów odpowiedz na pytania 1-10

1. Kto znalazł bursztyn z zatopioną w nim muszką?
   a) Hania
   b) Leszek
   c) mama
   d) wszyscy bohaterowie opowiadania
2. Czego nie mogą odpędzić niezwykłe moce bursztynu:
   a) złej energii
   b) chorób i jej zwiastunów
   c) infekcji i epidemii
   d) uroków i klątw
3. Bursztyn bałtycki to kopalna żywica powstała z:
   a) drzew iglastych i liściastych
   b) drzew liściastych
   c) drzew iglastych
   d) kosodrzewiny
4. Obecnie bursztyn bałtycki jest znajdowany na terenie:
   a) 5 państw
   b) 7państw
   c) 8 państw
   d) 9 państw
5. Pocierając bursztyn o wełniane ubranie możemy sprawić, że będzie działał jak:
   a) lupa
   b) magnes
   c) podpałka do kominka
   d) amulet
6. Obecnie ze względu na swoje właściwości bursztyn znajduje zastosowanie:
   a) w medycynie
   b) w jubilerstwie
   c) w gospodarstwie domowym
   d) we wszystkich wyżej wymienionych dziedzinach

7. Słowiańska nazwa bursztynu to:
   a) jainitar
   b) bernstein
   c) jantar
   d) żywica morska
8. Osoba, badająca historię życia na Ziemi na podstawie szczątków organizmów roślinnych i zwierzęcych to:
   a) paleontolog
   b) archeolog
   c) biolog
   d) geolog
9. Gdyby muszka umiała mówić, o co warto by ją zapytać? Ułóż przynajmniej 2 pytania.

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

10. Wyobraź sobie, że znalazłeś „skarb”? Opisz swój „skarb” w co najmniej 10 zdaniach.

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Rozwiąż zadania 11 - 19 w wybrany przez siebie sposób (np. na rysunku, za pomocą działania).

11. Krzysiu znalazł książkę, w której brakowało pewnej liczby kartek. Kiedy ją otworzył, z lewej strony zobaczył numer 4, a z prawej numer 9. Ile kartek brakowało pomiędzy tymi stronami?

. . . . . .

12. Tomek i Piotr mieli po tyle samo naklejek. Piotr oddał Tomkowi trzy swoje naklejki. Teraz Tomek ma więcej naklejek. O ile więcej?

13. Te liczby są ułożone zgodnie z pewną zasadą. Tylko jedna liczba pasuje do pustego pola. Która? Zapisz ją.

a)

23	31	44
5	18	26
18	13	

b)

15	5	3
24	6	4
32	4	

c)

2	4	6
3	6	9
5	10	

14. W czasie zawodów w skoku w dal Janek skoczył dalej od Marcina. Dalej od Janka skoczył Karol. Wszyscy trzej byli najlepszymi zawodnikami w tej konkurencji. Który z nich zdobył pierwsze, który drugie, a który trzecie miejsce w tych zawodach?

I miejsce . . . . . **II miejsce** . . . . . **III miejsce** . . . . . .

15. Symbolicznie zapisano długości życia niektórych zwierząt:

 < 5 lat

 < 15 lat

 < 20 lat

 < 50 lat

Porównaj maksymalne długości życia tych zwierząt. Wstaw w miejsce kropek między obrazkami znaki **<**, **=**, **>** **.**

 . . . .

16. Na podstawie wykresu uzupełnij brakujące dane w tabeli. Pokoloruj słupki wykresu, oznaczające wybory dotyczące komputera i telewizji.

Wykres. **Ulubione formy spędzania wolnego czasu dziewczynek i chłopców**

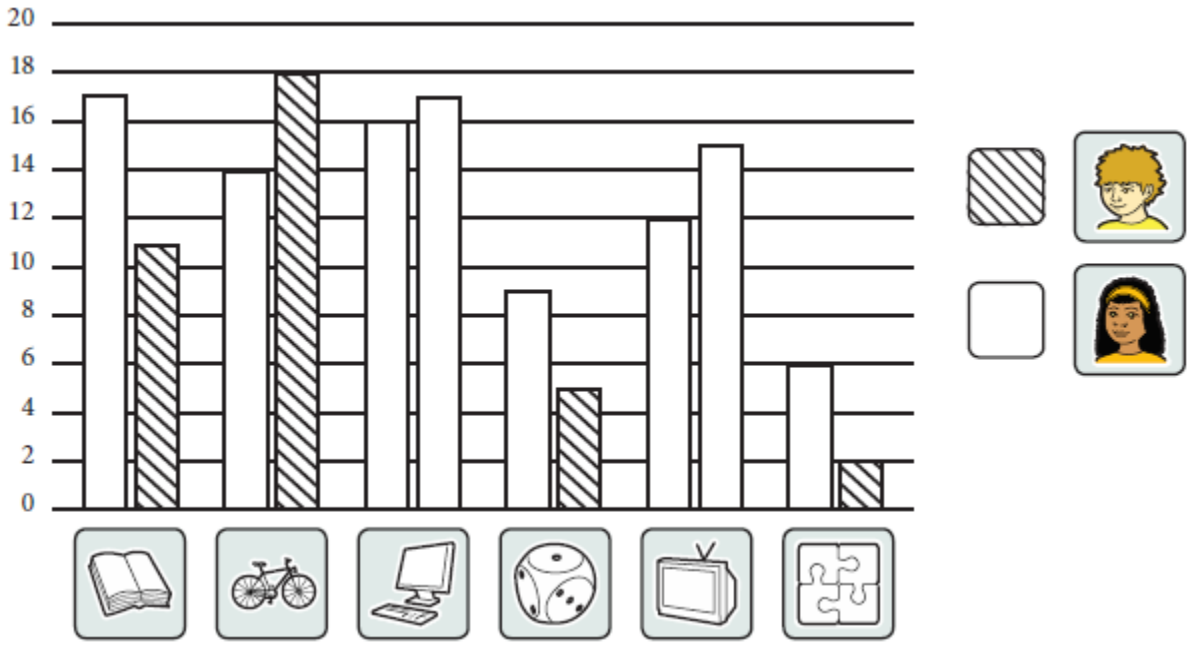

Tabela. **Ulubione formy spędzania wolnego czasu dziewczynek i chłopców**

liczba wyborów	17	11				17	9	5		15		

A) Zaznacz kółkiem odpowiedni obrazek formy spędzania wolnego czasu.

Różnica 3 wyborów pomiędzy i dotyczy

Najmniejsza różnica pomiędzy wyborami i dotyczy

Największa różnica pomiędzy wyborami i dotyczy

B) Wypisz te formy spędzania wolnego czasu, gdzie różnica pomiędzy wyborami dziewczynek i chłopców jest taka sama.

. . . . . .

17. Wszystkie dziewczynki w klasie trzymają w rękach piłki. Pięć dziewczynek ma piłki czerwone, 3 dziewczynki piłki niebieskie, a 2 dziewczynki mają zarówno piłki czerwone, jak i niebieskie. Ile jest dziewczynek?

. . . . . .

18. Jakub kupuje figurki rycerzy. Za dużą figurkę płaci 3 zł, a za małą figurkę 1 zł. Wydał 11 zł. Ile najmniej figurek mógł kupić? Ile najwięcej figurek mógł kupić?

. . . . . .

19. W czasie konkursu uczestnik odpowiada na 10 pytań. Za dobrą odpowiedź otrzymuje 5 punktów, a za złą traci 4 punkty. Uczestnik konkursu musi rozwiązać każde zadanie. Na ile pytań odpowiedział dobrze, a na ile źle, jeśli łącznie zdobył 23 punkty?

. . . . . .

KLUCZ ODPOWIEDZI OLIMPIADA MALUCH 2018

1. a	**1 p.**
2. c	**1 p.**
3. c	**1 p.**
4. d	**1 p.**
5. b	**1 p.**
6. d	**1 p.**
7. c	**1 p.**
8. a	**1 p.**
9.	**2p.**
10.	**7 p.** **3p.** – poprawność merytoryczna 10 zdań – 3 p. 8-9 zdania – 2p. 6-7 zdania – 1 p. 1 zdanie – 0 p. **2p.** - poprawność stylistyczna, 2p. - dopuszczalny 1 błąd 1p. - dopuszczalne 2 błędy **2p.** - poprawność ortograficzna i interpunkcyjna 2p. - dopuszczalny 1 błąd ortograficzny i 1 stylistyczny 1p. - dopuszczalne 2 błędy ortograficzne i stylistyczne
11. 2	**1 p.**
12. o 6	**1 p.**
13. 18, 8,15	**1 p.**
14. Karol, Janek, Marcin	**1 p.**
15. >, >, >, >	**1 p.**
16. 14, 18, 16, 12, 6, 2, telewizor, komputer, książka, rower, puzzle	**1 p.**

17. 	**2 p.**
18. 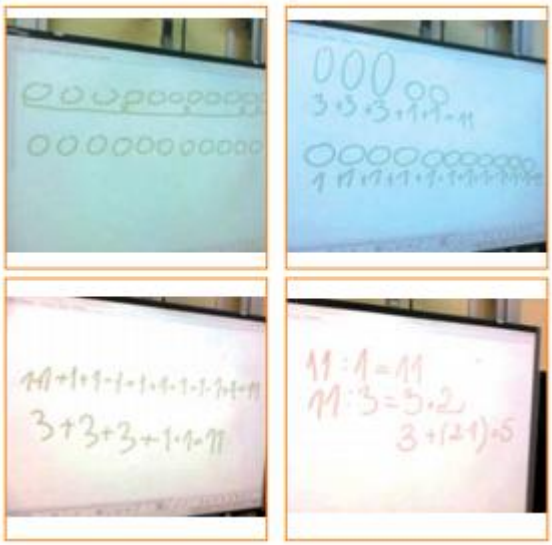	***2 p.***
19.	***5 p.***

5·5 = 25
4·5 = 20
05
7·5 = 35
3·4 = 12
35 - 12 = 23
7 dobrze
3 źle
5·6=30
30-4-4=22
22+5=27
27-4=23
5+5+5+5=20
20-4-4=12
12+5+5=22
22-4=18
18+5=23
5-4 5-4 5-4 5 5
10 10 5 10
30 35
5·7=20-25=5
30-18=14
35-12=23
7·5=35
35-4-4-4=23